

# Svet obchádza strašidlo štátnej pomoci

- CZ24 News | 15. června 2020

Predstavte si mesto, v ktorom sú tri pneuservisy. Každý si účtuje za výmenu pneumatík 20 eur. Avšak dva z nich z tejto sumy musia odrátať 5 eur a tie poslať tretiemu konkurentovi.

Že by to dlho tých dvoch nebavilo? Máte pravdu. Napriek tomu to politici veľmi radi skúšajú. Niekedy chcú pomôcť štátnemu podniku, ktorý nedokáže obstáť zoči-voči efektívnejším súkromným konkurentom. Inokedy posielajú peniaze síce súkromným, ale spriateleným firmám svojich kamarátov, či sponzorov. Mnoho krát posielajú peniaze tam, kde cítia voličské hlasy – keď hrozí prepúšťanie, predaj inému investorovi, alebo vtedy, keď môžu pred kamerami prestrihnúť pásku na novej výrobní hale.

Takéto konanie ohrozuje samotné základy fungovania trhového hospodárstva. Štát by totiž mohol zničiť ľubovoľnú spoločnosť, alebo ovládnuť odvetvie len tým, že by vybranej spoločnosti posielal zdroje vybrané na daniach a tým mu poskytoval konkurenčnú výhodu. V takom svete nemá zmysel snažiť sa naplniť potreby zákazníka, ale len potreby politika. Aby sa to dialo čo najmenej, existujú pomerne prísne a komplexné pravidlá o štátnej pomoci uplatňované naprieč vyspelým svetom. Len v EÚ databáze oznámených, či vyšetovaných prípadov štátnej pomoci nájdeme za posledných 20 rokov nie menej ako 33 000 takýchto prípadov.

Ekonomická kríza, ktorá od minulého roka nenápadne čakala za bučkom, dostala počas pandémie konskú dávku steroidov. Vlády nad ekonomickými číslami upadajú do paniky a uvoľňujú zábrany. Všetko sa stáva vedľajším, prvoradá je rýchlosť, akou posielajú peniaze do ekonomiky. Hrozí, že jednou z obetí vírusu sa stanú aj pravidlá štátnej pomoci. Európska komisia uvoľnila niektoré doterajšie pravidlá štátnej pomoci. Vraj dočasne, ale hrozí, že priehrada sa pretrhne.

Politici si veľmi rýchlo a ľahko môžu zvyknúť na moc rozhodovať o bytí a nebytí firiem. Rozhodovať o „strategických záujmoch“ lepšie, než občan-spotrebiteľ. V druhom slede štátnej pomoci prichádza vstup štátu do súkromných firiem. Veď keď pošlem peniaze (ktoré som síce vybral od daňovníkov s iným účelom, ale o tom ticho), mám predsa právo aj rozhodovať! Ekonomika sa tak nenápadne posúva viac smerom k hospodárskemu systému, aký poznáme z niektorých bývalých satelitných krajín Sovietskeho zväzu, či z krajín tretieho sveta. Systému, kde je pre podnikateľa dôležitejšia priazeň politika, ako priazeň spotrebiteľa. Nazad do sveta, z ktorého sme len nedávno, pomaly a opatrne ako-tak vycúvali. Tentokrát nám však môžu robiť spoločnosť aj mnohé západné štáty.

Martin Vlachynský